

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 76/07-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. augusta 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti sťažovateľa A. d. o. o., Republika Chorvátsko, zastúpeného advokátom Dr. M. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 1/06 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo sťažovateľa – A. d. o. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 1/06 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 1/06 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** uhradiť sťažovateľovi – A. d. o. o., trovy právneho zastúpenia v sume 7 492,24 Sk (slovom sedemtisícštyristodevät'desiatdva

slovenských korún a dvadsaťštyri halierov) na účet jeho právneho zástupcu Dr. M. K., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti *n e v y h o v u j e*.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 76/07-11 z 26. apríla 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. d. o. o. (ďalej len „sťažovateľ“) doručенú 23. januára 2007 ústavnému súdu, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 1/06.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 29. decembra 2005 podal okresnému súdu žalobu o zaplatenie 27 000 EUR s príslušenstvom. Na základe výzvy okresného súdu 20. februára 2006 zaplatil súdny poplatok. Sťažovateľ 14. júna 2006 a 18. augusta 2006 požiadal okresný súd o nariadenie pojednávania vo veci a následne sa telefonicky informoval o stave konania. Predsedovi okresného súdu podal 7. septembra 2006 sťažnosť na prietahy v konaní. V odpovedi zo 16. októbra 2006 predseda okresného súdu uviedol, že došlo k zmene zákonného sudcu, nový zákonný sudca vec študuje a nariadi termín pojednávania, a zároveň uviedol, že neboli zistené subjektívne prietahy v konaní a sťažnosť považuje za neopodstatnenú. Následne bolo sťažovateľovi okresným súdom oznámené, že *„je predpokladaný termín pojednávania január 2007“*. Sťažovateľ ďalej uviedol, že *„... v danej veci nie je stále vytýčený termín pojednávania napriek tomu, že od podania žaloby uplynulo už takmer 13 mesiacov“*.

V sťažnosti sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a súčasne žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v jeho právnej veci bez zbytočných prietáhov a aby mu priznal finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk a náhradu trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 649/07 doručeným ústavnému súdu 1. júna 2007, v ktorom sa okrem iného uvádza: „... vo veci bol žalobný návrh doručený súdu dňa 03. 01. 2006 spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia... žalobca bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku... bolo dňa 06. 02. 2006 rozhodnuté o návrhu na vydanie predbežného opatrenia... Právny zástupca žalovaného v 2. rade sa k žalobnému návrhu vyjadril svojim podaním zo dňa 05. 06. 2006 a žalovaný v 1. rade podaním zo dňa 09. 06. 2006. ... bol spis zapožičaný dňa 28. 07. 2006 na 30 dní na Okresný súd Liptovský Mikuláš. Spis bol dňa 30. 09. 2006 vrátený na tunajší súd. ... vo veci nariadil na deň 08. 06. 2007 pojednávanie.“

Okresný súd vo svojom vyjadrení ďalej uviedol, že vec bola postupne pridelovaná štyrom zákonným sudcom z dôvodu výkonu ich funkcie na inom súde, resp. z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti, a preto „... prietahy v konaní sú spôsobené objektívnymi skutočnosťami, ktoré majú za následok to, že t. č. je vec už u štvrtého zákonného sudcu. Nemožno z našej strany uznať ani prietahy v konaní tesne po podaní žaloby...

S poukazom na horeuvedené nepovažujem sťažnosť... za dôvodnú“.

Sťažovateľ k vyjadreniu okresného súdu vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 11. júna 2007 uviedol: „Či sa jednalo o prietahy objektívneho alebo subjektívneho charakteru, je v tomto prípade irelevantné. Okresný súd nemôže ospravedlňovať vzniknuté prietahy v konaní námietkou výmeny sudcu alebo námietkou zaťaženia súdu...

Faktom zostáva, že pojednávanie... bolo vytýčené až po 18 mesiacoch odo dňa doručenia žalobného návrhu okresnému súdu...“

Zo súvisiaceho súdneho spisu ústavný súd zistil v zásade rovnaké skutočnosti, ako uviedol sťažovateľ v sťažnosti a okresný súd vo svojom vyjadrení.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je nárok sťažovateľa (v procesnom postavení žalobcu) na zaplatenie 27 000 EUR s príslušenstvom. Vzhľadom na predmet konania nemožno napadnuté konanie považovať po vecnej stránke za zložité. Preskúmané konanie nemožno podľa názoru ústavného súdu kvalifikovať ako zložité ani po právnej stránke, pretože výklad a používanie právnej úpravy vzťahujúcej sa na daný prípad sú stabilizované v judikatúre všeobecných súdov. Na zložitosť veci nepoukázal vo svojom vyjadrení ani okresný súd.

2. Ústavný súd posudzoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní ohľadom správania sťažovateľa ako účastníka súdneho konania, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Z dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu vyplýva, že po podaní žaloby priebežne vykonával úkony smerujúce k prerokovaniu a rozhodnutiu veci, avšak v období po vrátení zapožičaného spisu okresnému súdu 30. septembra 2006 až do pojednávania 8. júna 2007, t. j. v období ôsmich mesiacov bol v spore sťažovateľa v podstate úplne nečinný. Podľa zistenia ústavného súdu na pojednávaní 8. júna 2007 bola vec odročená s tým, že sa priberie tlmočník z chorvátskeho jazyka.

Obranu okresného súdu spočívajúcu v poukazaní na zmeny zákonných sudcov, ktoré mali z objektívnych dôvodov prispieť k doterajšej dĺžke konania, ústavný súd neakceptoval. Opakované zmeny zákonných sudcov aj keď k nim došlo z objektívnych dôvodov nemôžu odôvodňovať úplnú nečinnosť súdu v období ôsmich mesiacov.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 1/06 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia okresného súdu vo svojej veci (čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 50 000 Sk z dôvodov uvedených v jeho sťažnosti poukazujúc najmä na majetkovú ujmu v dôsledku nekonania okresného súdu. Ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľa nevyhovel, pretože za dostatočné poskytnutie ochrany jeho základnému právu považoval s ohľadom na predmet a povahu sporu vyslovenie porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prikázanie okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom Dr. M. K. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 2 970 Sk, t. j. spolu 5 940 Sk, čo spolu s režijným paušálom 2 x 178 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 6 296 Sk. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 19 % podľa § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky a podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 7 492,24 Sk. Podanie právneho zástupcu z 5. júna 2007 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podanie relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto zaň odmenu nepriznal.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. augusta 2007